

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології,
інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Новий світовий порядок
Викладач	ГОЛОВАТА Оксана Олександрівна, викладач кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 5361657
E-mail:	o.o.golovata@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber за домовленістю.
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з всесвітньої історії та історії України й дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння методів критики джерел

1. Мета і завдання дисципліни

Мета курсу «Новий світовий порядок» полягає в тому, щоб глибше розкрити ключову роль міжнародних організацій, таких як ООН, у врегулюванні конфліктів, забезпечення глобальної відповідальності за екологічну безпеку, створення міжнародних стандартів для регулювання штучного інтелекту, протидія авторитарним тенденціям і тоталітарним режимам. Геополітичні конфлікти та конкуренція великих держав. Економічний націоналізм і протекціонізм. Недовіра між країнами через історичні чи ідеологічні суперечності. Зростання популізму та ізоляціонізму.

Мета нового світового порядку полягає у створенні справедливої, стійкої та взаємозалежної світової спільноти. Це вимагає співпраці між урядами, міжнародними організаціями, приватним сектором та громадянським суспільством.

Основні завдання курсу включають:

- розуміння історичних передумов і розвитку концепції "нового світового порядку".

- розкрити роль ключових міжнародних організацій (ООН, НАТО, МВФ, ВТО) у формуванні глобального порядку.
- ознайомити з основними геополітичними акторками (США, Китай, Росія, ЄС) та їхніми інтересами.
- навчити аналізувати сучасні міжнародні події через призму глобальних змін.
- проведення практичних кейсів: симуляція міжнародних переговорів, аналіз конфліктів, моделювання економічних процесів.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- основні поняття та термінологію курсу;
- історичні приклади політичних режимів;
- методи функціонування політичних режимів;
- методи політичних систем.

вміти:

- аналізувати політичні режими
- оцінювати історичні приклади міжнародних організацій;
- працювати з джерелами інформації
- досліджувати методи контролю в тоталітарних системах
- розуміти механізми демократії
- порівнювати політичні системи різних країн
- розвивати власну позицію та аргументувати її

Ці вміння дозволяють студентам не лише краще орієнтуватися у політичній історії та сучасності, а й формувати обґрунтовану громадянську позицію, розуміючи виклики та цінності демократії.

До розгляду студентів пропонуються програма навчальної дисципліни, плани лекційних і семінарських занять з відповідним навчально-методичним інструментарієм і коротким конспектом, вимоги до самостійної роботи студентів, питання на залік, критерії рейтингової системи оцінювання знань студентів, список рекомендованої літератури, аналізом історичних джерел, переглядом документальних фільмів і дискусіями.

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотуркменському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до курсу

Що таке "новий світовий порядок": визначення та підходи.

Історія розвитку ідеї: від Вестфальської системи до сучасності.

Основні концепції міжнародних відносин (реалізм, лібералізм, конструктивізм).

Тема 2. Історичний контекст

Холодна війна та біполярний світ.

Післявоєнний устрій: створення ООН, НАТО, ЄС.

Кінець Холодної війни і розпад СРСР: виклики однополярного світу.

Тема 3. Глобалізація та її вплив

Економічні аспекти глобалізації: міжнародна торгівля, фінансові ринки.

Соціокультурний вплив глобалізації: розмивання кордонів та міграція.

Роль транснаціональних корпорацій у глобальній економіці.

Тема 4. Основні гравці світового порядку

США як глобальний лідер: переваги та виклики.

Підйом Китаю: нова роль у світовій політиці.

Європейський Союз: між інтеграцією та суверенітетом.

Росія в контексті геополітики XXI століття.

Тема 5. Роль міжнародних організацій

ООН і її реформа в умовах сучасних викликів.

МВФ, Світовий банк, ВТО: регулювання світової економіки.

НАТО та інші військові альянси: забезпечення безпеки.

Тема 6. Глобальні виклики та загрози

Зміна клімату: екологічні кризи та енергетична трансформація.

Кібербезпека та інформаційна війна.

Глобальні пандемії: досвід COVID-19.

Тема 7. Економіка нового світового порядку

Вплив технологій на глобальну економіку: цифровізація, криптовалюти.

Перехід до "зеленої" економіки.

Проблеми економічної нерівності та бідності.

Тема 8. Майбутнє світового порядку

Багатополярність чи однополярність: прогнози експертів.

Альтернативні моделі: регіоналізація, локалізація.

Етичні дилеми в умовах технологічного прогресу.

Тема 9. Практичні аспекти

Симуляції міжнародних переговорів.

Розробка аналітичних прогнозів щодо глобальних змін.

Аналіз кейсів реальних міжнародних конфліктів.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання в Україні та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік, курс. проект, курс. робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
А	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90–100
В	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками			82–89

C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	4 (добре)	Зараховано	74–81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64–73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60–63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35–59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1–34

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ <https://kntu.kr.ua/file/content/424/polozhennia-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-v-tsntu.pdf> (С. 27–35).

6. Рекомендована література

Базова

1. Бжезінський З. Велика Шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / Збігнев Бжезінський. Львів: Лілея-НВ, 2000. 223 с.
2. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945 -1975 років: навчальний посібник / А.К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 - 70-ті роки): підручник / В.А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков [та ін.]. К.: Либідь, 1999. 558 с.
4. Міжнародні відносини та зовнішня політика: 1980 - 2000 роки: підручник / Л.Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський. [та ін.]. К.: Либідь, 2001. 621 с.
5. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. К.: Знання, 2010. 463 с.
6. Перепелиця Г. М. Асиметрія міжнародних відносин / Г.М. Перепелиця, О.В. Заремба, Пол Д'аньєрі [та ін.]; за ред. Г.М. Перепелиці, О.М. Субтельного. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.
7. Україна: Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки 2006 / за ред. О.С. Власюка. К.: НІСД, 2006. 576 с.
8. Українська дипломатична енциклопедія: у 2 т. / голова ред. кол. Л.В. Губерський. К.: Знання України, 2004. Т. 1 : А–Л. 2004. 760 с.; Т. 2 : М–Я. 2004. 812 с.
9. Холліс М. Пояснення і розуміння міжнародних відносин / М. Холліс, С. Сміт. Х.: Видавнича група "РА-Каравела", 2002. 216 с.
10. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: підручник / Л. Д. Чекаленко. К.: Либідь, 2006. 712 с.
- 11.

Додаткова

12. Арон Р. Мир і війна між націями / Р. Арон. К.: Юніверс, 2000. 450 с.
13. Гайдуков Л. Ф. Міжнародні відносини і зовнішня політика / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л. В. Губерський [та ін.]. К.: Либідь, 2001. 265 с.
14. Говард М. Війна в європейській історії / М. Говард. К.: Мегатайт, 2000. 413 с.
15. Донеллі Д. Права людини у міжнародній політиці / Д. Донеллі. Л.: Кальварія, 2004. 280 с.
16. Дослідження світової політики: зб. наук. праць. Вип. 15 / за ред. Л.О. Лещенка, Є.Є. Камінського. К.: Ін-т світової економіки і міжнар. відносин НАН України, 2001. 340 с.
17. Дюррозель Ж. Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Ж.Б. Дюррозель. К.: Основи, 1995. 380 с.

- 18.Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін / А.М. Зленко. Х.: Фоліо, 2003. 559 с.
- 19.Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991 - 2003) / С.В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
- 20.Зовнішня політика України: матеріали парламентських слухань / упоряд. О. Струк, М. Бері, М. Мариній; Комітет Верховної Ради України у закордонних справах; Інститут міжнародних досліджень процесів інтеграції та глобалізації. К.: ЦТІ «Е та Е», 2004. 198 с.
- 21.Кузик П. Націоналізм і шовінізм у міжнародних відносинах / П. Кузик. Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 216 с.
- 22.Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О.С. Кучик, О.А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
- 23.Мадисон В. В. Політологія міжнародних відносин / В.В. Мадисон, В.А. Шахов. К.: Либідь, 1997. 340 с.
- 24.Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я.Й. Малик, Ю.М. Мороз. Л.: ПАІС, 2006. 90 с.
- 25.Новітні тенденції в зовнішній політиці великих держав : матеріали всеукр. наук. конф. молодих вчених, 2 груд. 2009р. / голова ред. кол. Є.Є. Камінський. К.: ІСЕМВ НАН України, 2009. 84 с.
- 26.Регіональна політика ЄС після його розширення: аналітичні оцінки: матеріали міжнар. семінару / ред. кол. О. С. Власюк [та ін.]. Ужгород: Ліра, 2004. 242 с.
- 27.Україна і світ: прагнення змін: монографія / М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов [та ін.]. К.: Дух і літера, 2010. 448 с.
- 28.Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі ХХІ століття / Ю. Щербак. К.: Дух і Літера, 2003. 578 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> – каталог національних бібліотек країн світу
4. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> – каталог електронних бібліотек України
5. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> – енциклопедії та словники
6. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/> – електронні наукові видання НБУ ім. В.І. Вернадського
7. <https://www.deepl.com/uk/translator> - Deepl Перекладач

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Протокол №1 від «29» серпня 2024 р